כשם שפרצופיהם שונים כך דעותיהם שונות

בסודשיח

בס"ד ■ יום רביעי ■ פרשת בהעלתך ■ י"ג סיוון ה'תש"ע ■ 26.05.2010 ■ גליון מס' 71

תפוצה לכל קהילות ישראל

פרקים בעולמה של רבנות הקהילה בישראל

מאמר חמישים ושש בסידרה

/ הרב אהרן כ"ץ*

רבנות העיר בריסק

מנהגי העיר בריסק דליטא וחכמיה מוזכרים פעמים רבות בספרות מפרשי השולחן ערוך, ובעקבותיהם בספרות ההלכה ופרשנות התלמוד. יהודים ישבו בעיר זו שהיתה קרויה בשם ברסט ליטובסק כבר במאה הארבע עשרה ויחסיהם עם השלטון ידעו במשך השנים עליות ומורדות. מן הבחינה התורנית בלטה העיר בלומדי התורה שבה וברבניה שהיו מגדולי רבני ליטא. במאה החמש עשרה כיהן ברבנות העיר הרב יחיאל בן אהרן לוריא שהיה סבו של ר' שלמה לוריא הרש"ל. גם ר' שלמה לוריא עצמו כיהן ברבנות העיר. בין רבותיה הבולטים דומה שיש להזכיר באופן מיוחד את ר' אפרים זלמן שור שחיבר את החיבור ההלכתי החשוב "תבואות שור", ר' יואל סירקיס בעל הב"ח ור' יעקב שור בעל ה"בית יעקב". בין חשובי הרבנים במאה השמונה עשרה שכיהנו בעיר זו נציין באופן מיוחד את ר' אריה יהודה ליב בעל ה"שאגת אריה" ור' אהרן בן מאיר בעל החיבור המיוחד "מנחת אהרן". בין רבותיה במאה התשע עשרה נזכיר את ר' יעקב מאיר פאדוא שחיבר את הספר שו"ת מהרי"מ ואת ר' צבי הירש בורנשטיין. בין רבותיה המפורסמים ביותר היה הגאון האדיר ר' יהשע ליב דיסקין שאף כונה הרב מבריסק. על רבותיה האחרונים של העיר בריסק משפחת הרבנים סולובייצי'ק נדון להלן. גם חכמים אחרים בלטו בין יהודי העיר, וראוי להזכיר את החכם התלמודי הגדול יעקב נחום אפשטיין ז"ל שחיבוריו על ספרות המשנה והתלמוד הם מיצירות המופת של המחקר התלמודי המדויק. כמו כן היה פרופ' אפשטיין מייסדו והעורך הראשון של כתב העת "תרביץ" אותו יסד עם חברים בירושלים בשנת תר"ץ והנו עד היום מכתבי העת החשובים ביותר בחקר התלמוד והספרות התלמודית הרחבה. עם רשימה כזאת של רבני העיר אין פלא שמנהגי העיר מוזכרים בהרחבה בספרות הפסיקה. חלק מן המחלוקות שנפלו בין חכמי העיר הפכו לדיונים עקרוניים על פרשנות התלמוד והשולחן ערוך. נזכיר כאן רק דוגמא אחת מני רבות. זאת שהובאה בדברי בעל הש"ך (חושן משפט סימן לא).

> **"בעולמם של בני התורה בני דורנו קשור שמה של העיר בריסק בשושלת האחרונה של רבני העיר הגאון ר' יוסף דובער הלוי סולובייצי'ק זצ"ל..."**

כידוע שתי כיתי עדים המכחישות זו את זו, אם יבוא אחד מכת זו ואחד מכת זו ויעידו בעדות אחרת, אין כאן עדות, שהרי אחד מן העדים העומדים לפנינו שיקר בעדות קודמת- שכנגדה יש שני עדים. כך היא ההלכה הברורה על פי ספרות התלמוד והפסיקה. והסתפקו המפרשים איך הדין בשני עדים בודדים שהכחישו זה את זה. גם כאן אחד מהם משקר, או נאמר שכיון שאף אחד מהם לא הוכחש מעולם על ידי שני עדים אינם פסולים לעדות אחת ביחד. וכתב בעניין זה הש"ך בפירושו לשולחן ערוך חושן משפט: "בסימן ל' בטור ובכל פוסקים (בשו"ע שם סעיף ב' - ג') כתבו שני עדים המכחישים זה את זה, איך הדין לאותה עדות המוכחשת, אבל לעדות אחרת, מזה לא הזכירו, רק בשתי כתי עדים כתבו דינא לעדות אחרת, דמשמע דבשני עדים המכחישין זה את זה לא פסולין לעדות אחרת, כיון שכל אחד אינו מוכחש משנים, וצ"ע, עכ"ל חכם אחד. ואמר שדבר זה נפלה בו מחלוקת גדולה בק"ק

■ עוד בעיתון ■

ניתן לעבור לכתבה הרצויה ע"י לחיצה על שמה.

חוק וסדר סקאנדל/שערוריה
לא!!! נצא לחופשות למלונות של הרשת...
המשך בעמ' 4

לרסק מרצדס ולצאת בשלום
הנני בעלים של סוברו מודל 95. משכך, החלטתי לחסוך, הסתפקתי בביטוח חובה ונמנעתי מלשלם ביטוח מקיף...
המשך בעמ' 6

שו"ת קיץ
שאלה: באלו אופנים מותר להשתמש בשבת במקרר שאין לו 'התקן שבת'?...
המשך בעמ' 5

סיפור לשבת
הכהן שמדיר עצמו מ"ברכת כהנים"
את הסיפור המובא להלן שלח אלי חמדת לבבי, הרב שמואל מנחם סרלואי הי"ו...

סגולת "אין עוד מלבדו"
לרגל יום ההסתלקות של הגר"ח מוולוזין, הנה סגולת "אין עוד מלבדו" ואליה מצורף סיפור מהרהג"י זילברשטיין...
המשך בעמ' 3

שביבים
■ להזדרז בקיום צוואה
■ "המגיד הגדול" בשידור סלקטיבי
■ ואביה ירק ירק בפניה הלא תכלם שבעת ימים
■ אשה כושית
■ אדוני משה כלאם
המשך בעמ' 7

בריסק במעשה שאירע שם כן, ונחלקו הלומדים מאד בדבר, והניחו בצריך עיון". בעקבות דבריו של השו"ך על ספיקם של אנשי בריסק התפתחו דיונים גדולים בהלכה שראשון להם היה ר' יעקב מליסא בעל נתיבות המשפט.

בעולמם של בני התורה בני דורנו קשור שמה של העיר בריסק בשושלת האחרונה של רבני העיר הגאון ר' יוסף דובער הלוי סולובייצ'יק זצ"ל, בנו ר' חיים הלוי זצ"ל ונכדו הרב יצחק זאב זצ"ל. אין ספק ששלושת החכמים הללו השפיעו על עולם התורה בדורות האחרונים יותר מכל חכם אחר ומכל ראש ישיבה שקם לעולם התורה בדורות האחרונים.

בשער הספר שאלות ותשובות בית הלוי נכתב: "יבאר חידושי הלכות וביאורים לכמה סוגיות אשר חנן ה' אותי יוסף דובער במו"ה יצחק זאב הלוי, נין ונכד הגאון הגדול בדורו מו"ה חיים זצוק"ל, אב"ד דקהילת קדש וולוז'ין". כיצד התייחס בעל בית הלוי אל ר' חיים מוולוז'ין? תיאור מפורט של פרטי ייחוס המשפחה מופיע בין היתר בסדרת המאמרים שכתב הרב חיים קרלינסקי החל משנת תשל"א ושנתפרסמו בקובץ התורני של הסתדרות הרבנים באמריקה "הדרום", בעריכתו של הרב חיים דוב שעוול. עיקרו של הסיפור קשור בגירוש שעברו יהודי קובנה בשנת תקכ"א (1761), גירוש שהביא להקמת הקהילה היהודים בווילאמפול. במשך השנים גם היהודים שחזרו לקובנה היו נתונים למרותו של האב"ד של ווילאמפול, והיו אלה רבנים למשפחת סולובייצ'יק, ר' משה ובנו ר' יוסף סולובייצ'יק. ר' יוסף הנזכר היה חתנו של גאון הדור ר' חיים מוולוז'ין. הוא היה נשוי לבתו רלקה, בנם היה יצחק זאב סולובייצ'יק. אותו ר' יוסף נפטר בגיל צעיר ואלמנתו נישאה בזיווג שני לרב משה הכהן שפירא, שהיה הסבא הגדול של רבי אברהם דובר כהנא שפירא, שהיה רבה האחרון של העיר קובנה, ונפטר בגטו סלבודקה ביום כ"ב באדר תש"ג (בעיצומם של ימי השואה). יצחק זאב בנו של ר' יוסף סולובייצ'יק נשא לאשה את בתו של ר' משה הכהן שפירא מנישואיו הראשונים רבקה, והם היו ההורים של הגאון הגדול יוסף דב הלוי סולובייצ'יק זצ"ל בעל הבית הלוי. אביו היה אם כן נכד לר' חיים מוולוז'ין ואמו הייתה בת למשפחת שפירא. בעל ה"בית הלוי" נולד בעיר ניסוויזש בשנת תק"פ (1820).

בן עשר שנים היה יוסף דב כאשר החל ללמוד במעוז התורה הגדול של אותו הדור ישיבת וולוז'ין, שנוהלה אז על ידי בנו של ר' חיים, ר' יצחק מוולוז'ין. מציאותו של ילד כה צעיר בישיבה וגאונותו שהרשימה את כל רואיו גרמה לא מעט קנאה, אשר באה לידי ביטוי בדברים שנאמרו כנגד סדרי הלימוד של הגאון הצעיר הזה. כך היה גם אחרי נישואיו בגיל צעיר לבת העיר בוברויסק. אחרי דברי הסתה שנשמעו כנגדו נאלץ ר' יוסף דב לתת גט לאשתו הצעירה ולעזוב את העיר. אחרי גירושיו סירב הרב יוסף דובער להצעת אביו לישא לאשה את בתו של הגאון ר' יצחק מוולוז'ין, שכן ביקש שלא להיות נתון למרותו של ראש ישיבת וולוז'ין, ועוד יותר שלא להיות נתון למרותם של חתני ראש הישיבה ר' אליעזר יצחק פריד ורבי נפתלי צבי יהודה ברלין. בדרך לא דרך הגיע אז הגדול הזה לעיר ברודי והציג עצמו בפני רבה הגדול הגאון ר' שלמה קלוגר שאף נתן לו לדרוש בבית הכנסת הגדול שבעיר. שם גם למד דרכים בפסיקת ההלכה, שכן הגאון ר' שלמה קלוגר היה ידוע באופן מיוחד כמורה הלכה מחונן ביותר. משם פנה אל העיר לבוב אל רב העיר ר' יעקב משולם בורנשטיין מחבר ספרי "ישועות יעקב". לאחר שהוכתר בסמיכת חכמים נשא לו לאשה את בתו של הרב יצחק עפרון מגדולי העיר וולוז'ין והתיישב בעיר זו ושם עלה לגדולה בתורה.

בשנת תר"ט (1849) נתמנה כראש ישיבה בעיר וולוז'ין ר' אליעזר יצחק פריד ולמשנה לראש הישיבה נתמנה חתנו השני של ר' יצחק מוולוז'ין הגאון ר' נפתלי צבי יהודה ברלין. ר' יצחק אליעזר פריד נפטר בשנת תרי"ג ואז הוסכם לצרף את הרב יוסף דב הלוי סולובייצ'יק להנהלת הישיבה. רבים התערבו אז במחלוקת על סדרי המינוי בישיבה, מחלוקת שהצדדים עצמם הנציב"ב והרב יוסף דב לא נטלו בה בעצם חלק. אעפ"כ האירועים באותם הימים סיכנו את מעמד הישיבה. בפסק דין מיוחד שנכתב ביום כ"ב במרחשוון תרי"ד 1854 ושעליו חתמו תלמידו המובהק של ר' חיים מוולוז'ין, הגאון ר' דוד טעביל בעל השו"ת "בית דוד" והספר "נחלת דוד", שהיה אז רבה של קהילת יהודי מינסק, עם הגאון ר' שלמה וולף שהיה אז מורה צדק של קהילת וילנה. הם מינו כראש ישיבה את הגאון ר' נפתלי צבי יהודה ברלין אותו מצאו ראוי ביותר לתפקיד זה. למשנה לראש ישיבה נבחר הגאון ר' יוסף דובער סולוביצ'יק. מכיון שפסק הדין הזה לא הניח את דעתם של חלק מן הנוגעים במחלוקת דאגו הדיינים האלה להחתים על פסק הדין גם חמשה דיינים מגדולי הדור ובתוכם אנו מוצאים בין היתר את הרב שלמה זלמן ריבלין משקלאוו. את רבה של סלוצק ר' יוסף ברבי מאיר ואת רבי יעקב מאיר פאדווא שהיה באותם הימים רבה של העיר בריסק. בכל מקרה, אף שפסק הדין אפשר לרב סולוביצ'יק לקבל עליו את רבנות העיר וולוז'ין בתור נינו של רב העיר לשעבר, סירב לעשות כן. הוא בחר להתרכז כולו בעבודת ההוראה בישיבה ועל כן הסכימו פרנסי העיר למנות את הנציב"ב בתור רב העיר ואב בית הדין של העיר וולוז'ין.

ראוי לעמוד על דברים שכתב הגאון הזה בהקדמה לחלק הראשון של ספרו "בית הלוי" על מנת ללמוד מעט על דרכו הייחודית בתורה. "אחת היא שראיתי חובה בעצמי להודיע ברבים יען כי נצטווינו בחז"ל ...כן אנוכי מודיע יען המעיינים בחיבורי זה יטעו בי הרבה בבקיאות ובחריפות ויודע אני מך ערכי כי קטונתי מהכיל לחבר חיבורים ולהפיצם בישראל רק זכות אבותי הקדושים המשמשים לפניו יתברך שמו במרום עמדה לי עד כה וזכיתי להסתופף בצילו של הבית הגדול, שמגדלים בו תורה, אשר ירה אבן פנתה אביר הרועים מרן זקני הגאון וצדיק, ר' חיים מוולוז'ין, אשר מאז כן עתה לא זזו מכותלי מדרשו חברים, ויש מהן שראויים להוראה מקשיבים להגדיל תורה ולהאדירה. ואנכי לקחתי לי למנה גם בימי נעוריי להתחבר בפלפול חברים ולמצות מידותיהם והיא שעמדה לי לחבר חיבור זה. ומקווה אני בעזרתו יתברך אשר המעיינים בו ימצאו כף נחת כי לא חיברתיו לגדולים כי הם אינם צריכים לדידי רק למרי ינוקא ללמדם קשת בישיבה ולפלפל בסברה ישרה כאשר הורוני רבותי נוחם עדן. וזאת הסיבה אשר לא כתבתי סיום ההלכה היוצא מדברי בסוף כל סימן כי יראתי פן אכשל ואשמתי בשגגת תלמוד העולה זדון, כי הורגלתי לחדד התלמידים ומי יודע אם חידודה קודם לליבונה של הלכה". הגאון הזה שראה עצמו קודם כל כר"מ וכראש ישיבה התחבט מאד ביחס שבין הלימוד המחודד ובין הלימוד שתפקידו להביא פסיקת הלכה. דברים אלו חייבו אותו להעיר הערה זו בפתח ספרו הגדול "בית הלוי".

שלום רב לאוהבי תורתך ואין למו מכשול.

*הרב אהרן כ"ץ. ראש כולל הלכה במכון גבוה לתורה אונ' בר אילן. רב קהילת "דובב עוז" רמת גן.

סיפור לשבת

הכהן שמדיר עצמו מ"ברכת כהנים"

את הסיפור המובא להלן שלח אלי חמדת לבבי, הרב שמואל מנחם סרלואי הי"ו, ואף כי התכוונתי לפרסמו לקראת פרשת נשא העוסקת בין היתר בברכת כהנים, עכבתיו עד לפרשת בהעלותך, שבפתחה של הפרשה אומר רש"י: להגיד שבחו של אהרן (הכהן ששיכל שניים מבניו) שלא שינה... ומיותר לכתוב, כי אני דן את הכהן המדובר לכף זכות ואיני מערער על מעשהו. אבל, דומני, כי דווקא ברכה של כהן כזה הייתה מתקבלת ברצון בכל העולמות.

ומספר הרב סרלואי: ידיד המשפחה היה באחרונה בבית חב"ד בחו"ל ושמע שם מפי שליח חב"ד את הסיפור המצמרר הזה:

יהודי ישיש היה מתפלל אצלנו בבית הכנסת. בכל פעם כשהגיע שעת ברכת כהנים הוא היה יוצא החוצה. כאשר קראו בבית הכנסת בתורה, הישיש הזה עלה כ"ישראל". באחת ההזדמנויות שאלוהו, אם אתה לא כהן מדוע אתה יוצא מבית הכנסת בשעת ברכת כהנים? ולא השיב. שוב שאלוהו ושוב לא השיב. פעם בשעת רצון אמר, בואו ואספר לכם.

היה זה בליל חג הפסח, היינו במחנה השמדה. שלשה צעירים ישבו להם על הדרגשים ובהחבא הוציא אחד מהם חתיכת מצה שהצליח לאפות וחילק חתיכה לכל אחד. לידינו שכב על הדרגש רב בגיל מבוגר, משראה את חתיכת המצה ונפשו יצאה אליה, ביקש מהם "במטותא מכם תנו גם לי חתיכה", ואכן נתנו לו. בעודנו יושבים ורוצים לברך על אכילת מצה נכנס קלגס נאצי, מתבונן בנו וצועק: "מי מכם גנב את הקמח"? "מחר במסדר הבוקר אוציא אותו להורג"! אף אחד לא קם. "אם אין מי שמודה, אוציא את שלושתכם להורג". חשב הרב המבוגר שהצטרף אליהם, הם צעירים אני כבר מבוגר, אולי הם יינצלו וישקמו את עצמם, אודה אני בגנבה. ואכן הוא הודה: "אני גנבתי את הקמח!" למחרת במסדר הבוקר, קבל כל האסירים, נקרא האיש לתל, עליו מוצאים נדונים להורג, והקצין עמד לירות בו. אמר הרב לנאצי, "מקובל שלנידון למוות נותנים משאלה אחרונה". "מה משאלתך" שאלו הקלגס הנאצי? "רוצה אני לברך את הקהל". אמר לו, "ברך". הרב פרש כפיו וברך את העומדים במסדר, בברכת כהנים: "יברכך ה' וישמרך" וגו'. כשסיים את ברכת הכהנים והוריד את כפיו, ירה הנאצי ברב והמיתו במקום.

מאז, אמר היהודי הישיש, איני מסוגל לשמוע עוד את ברכת הכהנים.

שמעתי, הקשבתי, הבנתי, שתקתי ומחיתי דמעה.

סגולת "אין עוד מלבדו"

לרגל יום ההסתלקות של הגר"ח מוולוזין, הנה סגולת "אין עוד מלבדו" ואליה מצורף סיפור מהרהג"י זילברשטיין (באישור המחבר).

ישנו עוד עניין גדול מאוד וידוע מתלמידו הגדול של הגר"א - ר' חיים מוולוז'ין זצ"ל שמובא בספרו "נפש החיים":

"ובאמת הוא עניין גדול וסגולה נפלאה להסיר ולבטל מעליו כל דינין ורצונות אחרים שלא יוכלו לשלוט בו ולא יעשו שום רושם כלל, כשהאדם קובע בליבו לאמר, הלא ה' הוא הא-להים האמתי ואין עוד מלבדו יתברך שום כח בעולם וכל העולמות כלל והכל מלא רק אחדותו הפשוט יתברך שמו. ומבטל בליבו ביטול גמור ואינו משגיח כלל על שום כח ורצון בעולם ומשעבד ומדבק טוהר מחשבתו רק לאדון יחיד ברוך הוא, כן יספיק הוא יתברך בידו שממילא יתבטלו מעליו כל הכוחות והרצונות שבעולם שלא יוכלו לפעול לו שום דבר כלל".

מסופר רבות שבזכות עצה זו נצלו יהודים מידי הגויים והצבא באירופה ועוד מובא בזמננו סיפורי נסים ממש ע"י עניין זה וגם בספר "טובך יביעו" לגר"י זילברשטיין שליט"א המצטט מילה במילה מבעל המעשה:

"נסעתי עם רעיתי ללידה. כיוון שכל הלידות עד עתה עברו ללא כל בעיה, לא התרגשתי במיוחד. והנה גם הפעם עוברת הלידה על הצד היותר טוב, ולאחר שבישרוני המיילדות על לידת בני חשבתי לילך הביתה.

"לפתע יוצא הרופא ומודיע לי בקול רועד שנתגלתה בעיה חמורה

המשך בעמוד הבא...

מאור אצל היולדת ויש להעבירה מיד לחדר הניתוחים, ובדרך אגב הכין אותי לגרוע ביותר.

מטבעי, ממשיך האברך לספר, אני בעל בטחון חזק. במקרי לחץ אחרים שאירעו לי בחיי, ידעתי להשתלט על עצמי יפה יפה תוך שאני מתחזק ואף מחזק אחרים. אודה ולא אבוש: הפעם משום מה הייתי נבוך מעט, היות שהמקרה היה חמור במיוחד ורעיתי הייתה נתונה בסכנת חיים".

האישה הוכנסה לחדר ניתוח והבעל נשלח מדי פעם להביא לה מנות דם ועוד מנות, ועוד מנות עד שליבו התפלץ מרוב פחד ואימה. כך במשך שעה וחצי עד שעתיים.

"באחת הפעמים שנשלחתי לבנק הדם להביא מנות נוספות, עלתה בזכרוני הסגולה של ר' חיים מוולוז'ין והתחזקתי מאוד מאוד ב"אין עוד מלבדו". קיבלתי על עצמי בקבלה גמורה את הידיעה שה' הוא הא-להים לבדו ורק בידו כל הכוחות והרצונות ואין ביד אי מי להזיק או להיטיב לי, או לרעייתי והכל בידו יתברך. כך חזרתי על האמת הזאת כמה פעמים וקבעתי את הרעיון עמוק בתוך ליבי.

"והנה כשהגעתי מבנק הדם ומנות הדם בידי, עומדים הרופאים בפתח חדר הניתוחים, פניהם קורנות ובפיהם בשורה: "דע לך שאין לנו מושג איך הצלחנו להתגבר על הבעיה החמורה שנתגלתה אצל היולדת, אך בניסי ניסים חלפה הסכנה כליל בלא להשאיר עקבות. בתיקה של היולדת נציין שמדובר בנס רפואי. לנו אין הסבר למה שאירע. קיבלת אשה במתנה".

הבעיה הגדולה במקרים אלה היא שהלחץ הנפשי בו נתון האדם, מביאו לידי בלבול ומשים אותו במצוקה נוראה וכולו מיוסר, ואיך יעלו פתאום במחשבתו הרהורים כאלו. הפתרון הוא לתת לסגולה זו פרסום נוסף ולשנן את הדברים עוד ועוד ואז - גם כשחלילה נצטרך לכך, לא יהיה קשה לזכור אותם.

והאברך המשיך בסיפורו: "כמה ימים לאחר הלידה נוכחתי פעם נוספת באמיתות הסגולה. הבן הילוד חלה בצהבת חזקה ביותר והרופאים טענו שצריך להחליף לו את הדם. למרות שאין סכנה בדבר ומעשים אלה אצל הרופאים הם דבר יום ביומו, ברור שעדיף להימנע מכך. החלטת הרופאים הייתה שאם בתוך שעה לא יחול שיפור במצב, יבצעו את החלפת הדם.

שוב פרשתי לחדר צדדי והתחזקתי ב"אין עוד מלבדו". לאחר עשר דקות יצאתי מהחדר והלכתי לברר מה המצב והנה התמונה חוזרת על עצמה. הרופאים ממתינים לי בפתח חדר התינוקות ובפיהם בשורה מרנינה: "לפני כמה דקות החלה הצהבת ליסוג באופן משמעותי. עוד לא קרה לנו כדבר הזה".

עצתי לכולם, מסיים איש שיחי, שיחזיקו בכיסם העתק מדברי הגר"ח מוולוז'ין ויעיינו בהם בכל פעם,ובפרט בעת צרה ומצוקה שלא תבוא על אף אחד מישראל".

כל זאת כמובן יחד עם אמירת תהלים בתפילה ממעמקי הלב.

בשורות טובות ישועות ונחמות! (מארכיון האברך יהונתן גליס)

■

חוק וסדר

פינה משפטית מאת עו"ד משה פרידל

סקאנדל / שערוריה

לכל חברי ואנשי הקשר שלי בתיבת הדוא"ל. אני מעביר לכם רצ"ב את מכתבי להנהלת רשת דן ותגובתם. בהתאם לכך אני וחברי הסקנו את המסקנה.

לא!!! נצא לחופשות למלונות של הרשת.

אנא העבירו את המייל הזה לכל המקושרים שלכם ולמקושרים בחו"ל.

שאר בתי המלון ובמיוחד בירושלים אינם מתנהגים כך לציבור שומרי מסורת.

בברכה / שמעון שטראוס / אלקנה

להלן המכתב להנהלת רשת מלונות דן:

שלום רב,

אני חבר ב-e-dan והזמנתי במלון דן בוטיק ירושלים לתאריך 18/5-19/5 (שבועות) 6!!! חדרים.פנסיון מלא.

לאחר ההזמנה התקשרו מהמלון והודיעו (לאחר שההזמנה אושרה) כי אין באפשרותם לאשר את ההזמנה אלא באם נפנה את החדרים בשעה 14.00.

מאחר ואנו משפחות דתיות אין באפשרותנו לפנות חדרים בחג.

בשיחתי עם מנהלת המכירות של המלון היא הודיעה לי כי יש לה הזמנות ל-19/5 ולכן היא צריכה לדאוג לסידור החדרים ולמסירתם בזמן.

יחד עם זאת היא הסכימה כי נזמין לילה נוסף. לא ברור לי איך היא מסכימה כי נזמין לילה נוסף באם יש לה הזמנות לחדרים.

על כך היא ענתה לי כי זה עניין עסקי.

גם לפני שנה התארחנו במלון הזה ולא הייתה כל בעיה.

למותר לציין כי אנו מספר זוגות הנוהגים לצאת מפעם לפעם לסופי שבוע כולל מלונות דן וטרם נתקלנו בתופעה כזו.

מסקנתנו כי אינכם רוצים בציבור הדתי.

רק לפני כחודש התארחנו במלון בירושלים בשבת לקחנו 5 חדרים מלון בעל 5 כוכבים ולא סילקו אותנו.

אנו רואים בתופעה הזו דבר חמור ביותר ומתכוננים לפרסם זאת

בכל תפוצת המיילים ובכל תפוצת העלונים ולהביא זאת לידיעת כל ציבור שומרי השבת.

כמה חבל כאשר יש ירידה בתפוסת בתי המלון עקב אי הגעת תיירות חוץ אזי אנו מחוזרים על ידכם ואז אתם מציעים לנו להישאר עד מוצ"ש או מוצאי חג ולא מסלקים אותנו.

לסיכום: תופעה בזויה ולא ראויה לרשת כשלכם.

בברכה,

שמעון שטראוס

ת.ד. 395

אלקנה 44814

תשובת הרשת לפניכם:

לכבוד

מר שמעון שטראוס

באמצעות דוא"ל

שלום רב,

מכתבך מתאריך 13.4.2010 הועבר אלינו ממרכז ההזמנות של רשת מלונות דן.

במענה לפנייתך, צר לנו שאין ביכולתנו לאשר יציאה מאוחרת בחג ממלוננו. מדיניותנו היא לאשר פינוי החדר עד השעה 12:00 כמקובל בכל העולם.

מלון דן בוטיק ירושלים ערוך להגעת אורחים בכל ימות השבוע. עם העליה ברמת התיירות לישראל, מגיעים אורחים רבים, תיירים ואנשי עסקים בטיסות של שבת וחג, כך שהגעתם למלון היא בשעות הצהריים ואחרי הצהריים של החג.

על מלוננו להתארגן לקבל אורחים אילו עם חדרים נקיים ומסודרים החל משעה 15:00 אחה"צ שהיא שעת קבלת החדרים כמקובל בעולם כולו.

אנו שמחים לאפשר לאורחינו להמשיך ולהשתמש בכל שירותי המלון גם לאחר עזיבת החדר.

אני מקווה שתקבל בהבנה את מדיניותנו גם מתוך הצורך הלאומי להגדיל את תנועת התיירות העולמית לישראל ולמלונות דן.

בכבוד רב,

בועז בן חיים / מנכ"ל

שו"ת קיץ הרב שבתי יגל

שאלה: באלו אופנים מותר להשתמש בשבת במקרר שאין לו 'התקן שבת'?

תשובה: כמו שביארתי בשבוע שעבר, במקרר ללא 'התקן שבת', פעולות האדם עלולות לגרום להפעלה של מספר מערכות חשמליות, אמנם יש לחלק בין פעולות הנגרמות באופן מיידי על ידי פעולת האדם, לפעולות שעלולות להגרם רק לאחר זמן, ואתן שתי דוגמאות:

הדלקת הנורה שבמקרר: כשהאדם פותח את דלת המקרר, מיד באופן ישיר נדלקת המנורה שבמקרר, ולכן אין פעולה זו מוגדרת כ'גרמא' אלא כמעשה ישיר של האדם.

הפעלת מנוע הקירור: לעומת זאת הפעלת מנוע הקירור על ידי פתיחת הדלת מוגדרת כ'גרמא' כיוון שהוא דבר העלול לקרות רק לאחר זמן ולא באופן מיידי.

ולכן: אם אם מדובר במקרר שאין בו חשש שע"י פעולת האדם תגרם פעולה באופן מיידי, יש מקום להתיר לאדם לפתוח את המקרר, מכיון שהוא אינו מתכוון בפתיחת המקרר להפעלת מערכות אלו, וממילא פעולה זו מוגדרת כ'פסיק רישא' ומצינו בגדולי הפוסקים שהתירו פסיק רישא בפעולה שהיא 'גרמא'.

אמנם אם שכח לנטרל מע"ש את התאורה, וע"י פתיחת דלת המקרר בשבת תידלק הנורה, אין בכך היתר, דהרי זוהי פעולה ישירה, ולכן העצה היעוצה היא לקרוא לנכרי ולומר לו לפתוח את המקרר. טעם ההיתר הוא שהוי אמירה לנכרי בפסיק רישא.ועיין בהערה.[א]

וכדי שיוכל לסגור את דלת המקרר (אם הגוי לא סגר אותה מעצמו) וכן כדי שיוכל להמשיך להשתמש בשבת במקרר, ולא יצטרך בכל פעם שברצונו לפתוח את דלת המקרר לקרוא לנכרי, ירמוז לנכרי ברמז שאינו דרך ציווי, שינתק את הנורה החשמלית, וכגון שיאמר לו: 'איני יכול להשתמש במקרר כל זמן שהנורה שבתוכה אינה מנותקת'.[ב]

ולמעשה: יש מקררים שאין בהם חשש של עשיית פעולה באופן מיידי, ולכן ה'התקן שבת' הוא הידור, ולכן גם אם אין 'התקן שבת' יכול להשתמש בו בשבת (עכ"פ בשעת הצורך) אמנם אם שכח לנטרל את המנורה מע"ש יצטרך לקרוא לנכרי וכמבואר לעיל.[ג] אך כיום ברוב המקררים (גם הרגילים) יש מאוררים בתא ההקפאה ובתא הקירור, שפתיחת הדלת גורמת מיידית להפסקת פעולתם ע"י שחרור הלחצן שנלחץ ע"י הדלת, ולכן במקררים אלו צריך 'התקן שבת' כדי לנטרל מתג זה (ואפשר לעשות זאת גם באופן עצמאי, כי ע"י פתיחת הדלת משתחרר המתג/לחצן הנ"ל, ולכן אם ידביק אותו בדבק חזק מערב שבת הוא לא ישתחרר בשבת, והמאוורר לא יפסיק את פעולתו) ואם לא עשה זאת מערב שבת, יקרא לנכרי, וכדלעיל.

אמנם במקררים המשוכללים (הדיגטליים) בדרך כלל נגרמות כמה וכמה פעולות מיידיות, ובחלק מהמקררים האלו ללא 'התקן שבת' של החברה אי אפשר לנטרל מערכות אלו, ולכן אם אין 'התקן שבת' יצטרך לקרוא לנכרי, ובגלל שאין באפשרות הנכרי לנטרל את כל המערכות האלו, יצטרך לקרוא לו בכל פעם שירצה לפתוח ולסגור את המקרר.

ולכן מומלץ למי ש מי שכבר יש לו מקרר כזה, כדאי שיברר אצל היצרן ו/או מכון הלכתי מוסמך, האם יש אפשרות לנטרל או לעקוף מערכות אלו, או להתאים אותם לשימוש בשבת.

פתרון נוסף למקרה כזה הוא לחבר את המקרר ל'שעון שבת', אשר כל מרווח זמן מסויים, ינתק את המקרר מהחשמל, ובאותו זמן

שהמקרר אינו מחובר לחשמל יוכל לפתוח את המקרר ולהשתמש בו ללא כל חשש.

כמובן שכל מה שכתבתי הוא באופן כללי, כי כל מקרר לגופו, והטכנולוגיה מתחדשת כל הזמן.

א - עיין מ"ב סימן רנ"ג ס"ק צ"ט, וסימן של"ז ס"ק י', וע"ע סימן רנ"ג ס"ק נ"א. ודע שהגרש"ז אוירבעך זצ"ל צידד לומר שאין הדלקת הנורה ע"י פתיחת הדלת נחשב כפסיק רישא, אלא כפעולה מכוונת כיון שכך דרך הדלקתו (עיין שש"כ פרק ל"א הערה א' ובמילואים לשש"כ שם) ויש שחלקו על דברי הגרש"ז בזה, עיין אורחות שבת פרק כ"ג הערה קל"ו, ואם יראה להחמיר בזה יוכל לא לצוות להדיא לנכרי לפתוח את דלת המקרר, אלא ירמוז לו ברמז שאינו של ציווי, די"א דיצירת פתח אינה נחשבת הנאה חיובית עיין אורחות שבת חלק ב' פרק כ"ג הערה ס"ט.

ב - ואם הגוי אינו מבין, ולצורך סעודות שבת הוא זקוק מאד למקרר, יש מקום להתיר לו לומר במפורש לגוי לנטרל את התאורה, שהוא שבות דשבות לצורך מצוה.

ג - ודע דלגבי הפעלת מנוע הקרור, יש עיצה יותר מהודרת, והיא לפתוח את דלת המקרר רק בזמן שהמנוע פועל (ואפשר לדעת זאת בנקל, ע"י שמיעת הרעש של המנוע) וממילא לא גרם להפעלת המנוע, ואף שיתכן ויגרום לכך שהמנוע יפעל יותר זמן, מ"מ אין בכך איסור כמו שמצינו שמותר לסגור את הדלת כדי למנוע כיבוי הנר בשבת כמבואר בסי' רע"ז, אמנם במקררים מהשנים האחרונות (כ-10 שנים) אין עצה זו רלוונטית כי שאר המערכות במקרר (כגון מערכת ההפשרה) פועלות בצורה עצמאית ואינן תלויות במנוע הקרור (גם במקררים הרגילים ולא הדיגיטאליים) אמנם מכיון שיתכן שהן פועלות כרגע והוא אינו יודע זאת, א"כ יש כאן צירוף נוסף להקל כיון שהוא ספק פ"ר, ולכן יתכן שעדיין כדאי להדר ולפתוח את המקרר רק בזמן שהמנוע פועל (ובוודאי אם יש לו מקרר ישן, אמנם אם יש במקרר מאווררים, אין כל זה מועיל וכדלקמן בהמשך הדברים) ועכ"פ כבר כתבתי דיש מקילים לפתוח את המקרר גם בזמן שהמנוע אינו פועל משום שהוא גרמא בפ"ר.

חוק וסדר

פינה משפטית מאת עו"ד משה פרידל

לרסק מרצדס ולצאת בשלום

שאלה:

הנני בעלים של סובארו מודל 95. משכך, החלטתי לחסוך, הסתפקתי בביטוח חובה ונמנעתי מלשלם ביטוח מקיף, ממילא אני נוהג בזהירות.

לפני מספר חודשים נכנסתי לצומת מרומזר באור ירוק. נהג מרצדס חדשה שחצה באור אדום פגע בי. בנס לא נגרמו פגיעות גוף חמורות אך לשני הרכבים נגרם "טוטאל לוס".

כעת הגיעה לידי תביעה מצד הנהג הפוגע ומדובר בסכומי עתק. האם זה סביר? האם זה הגיוני?

תשובה:

ראשית, בתאונת דרכים, אין בהכרח משמעות לעניין האחריות בין הרכב "הפוגע" לרכב "הנפגע".

כאשר רכב פוגע מאחור ברכב שנסע לפניו, הרי שבמידה ומדובר בפגיעה בגין "אי שמירת מרחק מספיק" (ומבחן התוצאה מעיד על כך) תחול האשמה על נהג הרכב הפוגע מאחור.

בכניסת רכבים לצומת, העובדה כי רכב פגע או נפגע אינה בהכרח משמעותית לעניין האשמה.

יתכן כי רכב חצה צומת במהירות וגרם בנהיגה בלתי זהירה לרכב אחר לפגוע בו. אין בכך לבד כדי להעלות או כדי להוריד לעניין האשמה. אף כי כן, אופן הפגיעה, מיקום הרכבים, זוויות וכיו"ב יהוו מרכיב נוסף בבחינת השתלשלות האירועים שגרמו לתאונה ולבחינת האשמה.

ביטוח חובה נוגע לנזקי גוף בלבד, בה בשעה ש"ביטוח מקיף" מיועד לכיסוי נזקי רכוש, הן של הרכב הפוגע והן של הנפגעים.

במקרה של חלוקת האשמה בין מספר אשמים בתאונה, תתחלק האחריות על פי היחס של האחריות והאשם לגרימת התאונה.

בניגוד למקובל לחשוב, גם נהג רכב שנכנס לצומת באור ירוק והמוצא עצמו מעורב בתאונה, יחשב במרבית המקרים כאחראי באחוזים כאלה ואחרים לתאונה.

בפרשת מקלף קבע ביהמ"ש העליון כי:

"...גם נהג, העומד לחצות צומת כשבכיוון נסיעתו דולק ברמזור אור ירוק מזמן, אינו פטור מזהירות ומהחובה לוודא כי הצומת פנוי וחופשי בכיוונים המצטלבים ולא נותרו בו כלי רכב שלא הספיקו להשלים חצייתם או שמסיבה כלשהי אחרת מצויים בו מכשולים והפרעות שאינם מאפשרים לעבור בו בבטחה...".

למותר לציין כי ביהמ"ש הוסיף כי:

"...מתחייבת זהירות משנה לבחון ולוודא את הנעשה בצומת כאשר מתקרבים אליו במהירות גבוהה יחסית, כאשר ברמזור עדיין אור אדום או צהוב, ורק על קו הצומת או סמוך מאוד אליו מופיע אור ירוק. במצב כזה קיימת סכנה גדולה יותר שכלי רכב החוצים לרוחב טרם הספיקו להשלים חצייתם, וכניסה לצומת במהירות גבוהה מגדילה את הסיכון של התנגשות ללא אפשרות בלימה בעוד מועד".

על מנת לסבר את האוזן יובהר כי גם על נהג הנכנס לצומת באור ירוק חלה חובת זהירות ולא פעם, אף כי האשם העיקרי הינו הרכב החוצה באדום, משנה זהירות מצידו יכול היה בה כדי למנוע את התאונה. לא פעם מדובר גם בדיני נפשות ובפגיעות בנפש.

חלוקת האחוזים הינה פועל יוצא של מכלול נסיבות התאונה.

במקרים רבים יטה ביהמ"ש לחייב את הרכב שעבר באור ירוק ב-20% מהאחריות לנזקים וכמובן מהיקף הנזקים (20% מכלל הנזקים - מחברים את הנזק למרצדס עם הנזק שנגרם לסובארו - ומתוך הסכום הכולל נגזר החלק היחסי).

כששני הצדדים מבוטחים בביטוח מקיף, העניין ישליך לחברת הביטוח בלבד, והנגיעה לכיס של נהג/בעל הרכב המעורב תהא משנית (השתתפות עצמית).

בסופו של דבר הכל בידי שמיים - וגם נהג זהיר, עלול ברגע של חוסר ריכוז לגרום או להיגרר לתאונה.

משכך, מומלץ, גם לבעל רכב זול אשר אין לכאורה כדאיות כלכלית לבטחו בביטוח מקיף, לרכוש בנוסף לביטוח החובה גם פוליסה של ביטוח צד ג', שיש בה לפחות, להגן עליו מפני תביעות של רכב צד ג' בו פגע, ואשר הנזק לאותו צד ג' עלול להגיע לכדי סכומים בלתי מבוטלים.

הכותב הינו בעל משרד עורכי דין ברעננה

שביבים / שאול שיף

להזדרז בקיום צוואה

ב-י"ד סיוון חל יום פטירתו של שר התורה ר' חיים מוולוז'ין זי"ע. מחבר הספר "מליצי-אש" מביא בשם האדמו"ר בעל "באר שמואל", ששאלו את תלמידי הגר"א מה בין הגר"א לבין תלמידו ר' חיים מוולוז'ין בהיקף הידיעות בכל מקצועות התורה, ותשובתם הייתה, "שהגר"א ידע ש"ס ושו"ע וכל ספרי התלמוד וראשונים אפילו לקרוא למפרע (מהסוף להתחלה והכוונה כמובן בעל-פה) כי הכול היה לפניו כספר הפתוח. לעומתו, תלמידו ר' חיים, ידע כל זאת בעל-פה אבל לא למפרע רק ישר. אם היו אומרים לו מלה מהש"ס או הפוסקים יכול היה לצטט בלשון הכתוב אבל הגר"א ידע לומר זאת גם הפוך".

מספר בנו, רבי יצחק, בהקדמתו לספר "נפש החיים":

"...ולא נפלאת היא שזכה וזיכה את הרבים, כי בנעוריו נשא עולה של תורה בשקידה נפלאה. ובהיותו למעלה מבר ארביסר, קבע למודו עם אחיו הגדול, הגאון מו"ה שמחה ז"ל. והוו גרסי יממא ולילי. וזקנינו ספרו לנו, שכאשר לא היה להון אור הנר מצוי, אור הלבנה הוה להון לגירסא דלילא...".

ועל יום ההסתלקות של ר' חיים מוולוז'ין מספר בנו: "ומי שלא ראה העוז והענוה דיליה ביום הלקחו מאתנו לא ראה עוז וענוה. שמעת תפילת השחר עד עת צאת נשמתו למרום, כל שעה ושעה החליף כח. רגע היה משפיל גופו בדבריו כאשר הרגיש שישוב העפר אל הארץ כשהיה, ופניו שחורות כעורב. וכרגע היה מתאזר עוז בדביקות נפלא ופניו היו מאירים באור פני מלך חיים. לקשר נפשו ברוחו שתשוב אל האלוקים אשר נתנה בטהרה, עד רוחו ונשמתו אליו יתברך שמו נאספו בנשיקה, והיו צרורים בצרור החיים את ה'."

והבן הזה ייסר את עצמו על שלא הזדרז למלא צוואת אביו להוציא לאור לאלתר את הקונטרסים של "נפש החיים": "ונענשתי על זה בכפליים בפרי בטני על חטאת נפשי. שלשנה האחרת י"ד סיוון תקפ"ב יום פטירת מר אבא ז"ל נולד לי בן זכר והכנסתיו לברית. ונקרא על שם נפש החיים. ואיננו כי לקח אותו אלקים ביום שלישי למילה... ושנה זו ה' כסלו יום שבת קודש היה פ' ויצא, ויצא ממני הדר כבן שמונה, יפה תואר נחמד ואהוב. וכבר היה יודע לישא וליתן בגמרא, כמר שמחה נפתלי הערץ. צדיק הוא ה' כי פיהו מריתי. והוא רחום יכפר עוון. ולא יוסיף לדאבה עוד."

"המגיד הגדול" בשידור סלקטיבי

כותב הרב עדין שטיינזלץ בהקדמתו ל"ביאור תניא": "סיפור מעניין מספר שלמה מימון, ודווקא משום שהיה אפיקורס גמור, עדותו בעניין זה היא בוודאי מהימנה. הוא מספר שבא אל המגיד הגדול ממזריטש והיה נוכח בשעה שהמגיד קיבל פני אורחים. המגיד ישב בראש השולחן וקרא לכל אחד מהאורחים בשמו ושם עירו. אחר כך ביקש המגיד מכל אחד לומר לו פסוק שיעלה בדעתו. כל אחד אמר פסוק, המגיד חשב רגע, ואמר דרשה שהייתה צירוף מכל אותם פסוקים. והדבר המדהים היה, שכל אחד משהשומעים היה בטוח שהמגיד מדבר רק על הפסוק שחלו ומתייחס רק אל חייו שלו ובעיותיו בפרט. הנקודה החשובה אינה כיצד ידע המגיד את שמות האורחים, אלא שבכך שיכול היה לדבר באופן שכל אחד מהנוכחים שומע את מה שהוא צריך לשמוע, ואת מה שהמגיד רצה שישמע בפרט."

ומעיד אני הקטן עדות נאמנה, שרעייתי ובניי שיחיו יכולים לאשרה, כי הייתי נוכח בעת שהאדמו"ר מלובביץ' זי"ע חילק דולרים ואמר מה שאמר לאדם שעמד מולו וכל השותפים האחרים למעמד הזה שמעו כל אחד דבר אחר, ואחד השותפים לשיחה הזאת שמע מהאדמו"ר דבר על מעשה שעושה אחד הנוכחים, ושאיש זולתו, כולל בני משפחתו, לא ידע כלל מהמעשה הזה. (וישנה רק עוד עדות אחת (כתובה) על מקרה דומה שאירע עם הרבי מלובביץ' בעת שהותו בפריז.)

ואביה ירק ירק בפניה הלא תכלם שבעת ימים

ועל זה אומרת הגמרא בבבא קמא דף כ"ה עמוד א': קל וחומר לשכינה י"ד יום, וכאן דיו לבא מן הדין להיות כנדון. קיים כלל הקובע שכאשר מסיקים דבר מה בעזרת מידת קל וחומר, הדבר המוסק לא יהא חמור מן הדבר שממנו הסיקו. עקרון זה נלמד מהאמור בפרשתנו (יב, יד): "וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה: וְאָבִיהָ יָרֹק יָרַק בְּפָנֶיהָ הֲלֹא תִכָּלֵם שִׁבְעַת יָמִים תִּסָּגֵר שִׁבְעַת יָמִים מִחוּץ לַמַּחֲנֶה וְאַחַר תֵּאָסֵף". לאחר שמרים ואהרן דיברו על משה בקשר לאשה הכושית שמשה לקח, מרים נענשה והצטרעה. משה ביקש מ-ה' שירפא אותה מצרעתה, ו-ה' עונה לו בפסוק זה שאין זה נכון לרפא אותה מיד משום שגם אם נזף בה אביה (בשר-ודם) היה עליה על פי דין להיסגר (מפניו) שבעה ימים. על כך נאמר בברייתא דרבי ישמעאל (פתיחתא לתורת כהנים) עמ' א, א-ב: "מקל וחומר - כיצד? ויאמר ה' אל משה ואביה ירק ירק בפניה הלא תכלם שבעת ימים תסגר שבעת ימים' - (=הרי הגיון נותן ש) קל וחומר לשכינה (=שמרים תיסגר) ארבעה עשר יום? אלא דיו לבא מן הדין להיות כנדון (=ומטעם זה) תסגר מרים שבעת ימים מחוץ למחנה ואחר תאסף."

כלומר, שההגיון היה דווקא מחייב שהיה מסגיר את מרים ליותר משבוע - משום שאם כשאביה ירק בפניה עליה להיסגר מבושה שבוע - הרי כשהא-ל נזף בה עליה להיסגר יותר משבוע! - ואולם, בגלל הכלל: "דיו לבא מן הדין להיות כנדון" - אנו אומרים שאנו יכולים ללמוד על שבעה ימים ולא יותר ממה שמצוי ב"נידון".

בספר "בעל שם טוב" על התורה הביא בדרך דרש, מדוע ענה הקב"ה למשה בצורה של "קל וחומר". משה רבנו ביקש מהקב"ה: "א-ל נא רפא נא לה", וידוע ש-13 המידות שהתורה נדרשת בהן, הן כנגד 13 מידות של רחמים. המידה הראשונה שהתורה נדרשת בה, היא "קל וחומר", והיא כנגד מידת "א-ל" ב-13 מידות של רחמים. ומשום שמשה רבנו השתמש במידת "א-ל", ענה לו הקב"ה ב"קל וחומר".

הסבר נפלא מסביר הגרמ"מ קרענגיל זצ"ל על פרשת מרים הנביאה. במדרש מסופר (מובא ברש"י שמות ב/א), שכאשר גזר פרעה "כל הבן היילוד היאורה תשליכוהו" - פרש עמרם מיוכבד אשתו ואחריו עשו כן כל בית ישראל. בעקבות זאת טענה כלפיו מרים בתו: "גזרתך קשה משל פרעה, שהוא לא גזר אלא על הזכרים ואתה אף על הנקבות".

זכותה של מרים הצדקת להוכיח את אביה נבעה מכך, שלדעתה הוא עבר על דברי תורה, שהרי (לדעת בית שמאי) אין אדם מקיים מצוות "פרו ורבו" כל עוד אין לו שני בנים זכרים, ובאותה שעה עדיין

לא נולד משה רבינו. אולם, כעבור שנים רבות, כאשר מרים הנביאה קבלה על אחיה, משה רבנו, שפירש מאשתו - היא נענשה גם על תוכחתה לאביה, שהרי בשעה שפירש משה רבנו מאשתו כבר היו לו שני בנים זכרים: גרשום ואליעזר. ה.מ.

אשה כושית

ובדרך צחות סיפר הסופר אברהם בן יעקב: ויהי היום ואב אחד שידך בת טובים לבנו. לקחו האב לבית הוריה, ויראה לו. ובעודם יושבים שם, סקרן היה האב לדעת ההצליח ה' דרכו אם לא. וישאל את הבן ברמזים בנוכחות הנערה והוריה: כפשוטו או כתרגומו? כתרגומו! ענה הבן ופניו האירו באושר. ולא הבינו המסובים במה דברים אמורים. ולאחר שהפצירו באב שיגלה את סוד הרמזים, ענה להם: כפשוטו, אשה כושית, כתרגומו, אתתא שפירתא, כלומר אשה נאה.

אדוני משה כלאם

בספרו "ר' אליהו חיים מייזל" מספר אברהם יהודה ברזיז'נסקי: גבאי צדקה ידוע בלודז' נעלב קשות על ידי מאן דהו. הוא בא אל הרב מייזל להודיע לו על התפטרותו. "שבעה נפשי מחרפות וגידופים". ענה לו הרב: ישנה גמרא מפורשת האומרת כי גבאי ועסקן צבור אינם רשאים להתפטר. התשובה הזאת בעיר של למדנים ותלמידי חכמים עוררה תמיהה גדולה. יגעו ולא מצאו בכל הש"ס את "הגמרא המפורשת". התאספו כמה מן המקשים בבית הרב מייזל כדי לשמוע מפיו את המקור לפסיקתו. נענה להם הרב ואמר: איתא במסכת סנהדרין דף י"ז עמוד א', כתוב: אדוני משה כלאם: "הטל עליהם צרכי ציבור והם כלים מאליהם". ומה הפרוש? אם הם גבאים הם כלים מאליהם? הלא הברירה בידם להתפטר מהגבאות ולא ייכלו כלל וכלל ? מכאן שעסקן וגבאי אינם יכולים לעולם להתפטר מרצונם החופשי. (מתוך פנינים ואבני חפץ על התורה)

בסוד שיח

כשם שפרצופיהם שונים
כך דעותיהם שונות

נשמח לקבל תגובות והערות מהקוראים
בדוא"ל: besod@013net.net

עיצוב ועריכה גרפית:
גיל ויין עיצוב גרפי
טל. 052-7723288
אימייל. gilwein26@012.net.il